

(Ocupa la presidència la vicepresidenta primera, senyora Carmen Martínez Ramírez)

La senyora vicepresidenta primera:

Gràcies, senyora Ortega.

Consellera. El botó que està ahí en el micro. Espere, espere. És que no... Igual no va. (Veus) Ja està.

Quan vullga, consellera.

La senyora consellera de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques:

Buenas tardes.

Gracias, presidenta.

Señora Ortega, mire, la lucha contra la violencia de género es una prioridad no solamente para la *conselleria* que yo dirijo, sino también –como usted muy bien sabe– para este Consell. Y una prueba –como muy bien usted ha relatado en su intervención– es el pacto contra la violencia que se ha firmado por todas las instituciones y todos los organismos en esta comunidad.

¿Qué hemos impulsado desde la *conselleria* que yo dirijo? En primer lugar, hemos cambiado el sistema de ayuda e intervención de las oficinas de atención a las víctimas con respecto a las mismas.

¿En qué ha cambiado? Mire usted, hemos pasado de un sistema –que era el que nos encontramos cuando llegamos en el año 2015– en el que a las víctimas de violencia de género y a cualquier otra víctima única y exclusivamente se le garantizaba la asistencia jurídica, porque ese era el único personal que había en las 21 oficinas que había en ese momento en la Comunidad Valenciana y hemos pasado a un sistema multidisciplinar.

Desde finales del año 2016, precisamente desde que entró en vigor el decreto que pone en marcha la red de oficinas de asistencia a las víctimas del delito, se garantiza una asistencia multidisciplinar. Por tanto, van a ser psicólogos, letrados y trabajadores sociales los que van a desarrollar todas las medidas del test del ámbito de actuación de las oficinas para proteger, en este caso concreto, a las víctimas de violencia de género.

¿Cómo se está actuando? Pues, en primer lugar se está actuando desde un doble plano. Por una parte se han puesto en marcha protocolos de actuación específica porque no todas las víctimas son iguales. Podemos tener menores, víctimas de trata de seres humanos, las víctimas de violencia.

Y, por tanto, la atención tiene que ser –como muy bien dice el estatuto de la víctima, así como nuestro propio decreto– una atención especializada. Por tanto, se trabaja en cuatro ámbitos: acogida y orientación, información, intervención y seguimiento.

Es fundamental la acogida y orientación en el momento inicial porque es el momento de dar apoyo, de dar un apoyo fundamental para que las denuncias no se retiren, de además darle toda la cobertura informativa en cuanto a la red asistencial que se ha puesto en marcha para favorecer las medidas necesarias para que ellas no se encuentren solas y abandonadas desde el punto de vista institucional y económico.

En el ámbito de la información es importantísimo que ellas sepan, además, cuales son todos sus derechos. Además se garantiza un intérprete desde el primer momento en el caso de que sean extranjeras. Y además, tratándose de víctimas de violencia de género, lo que establece también el protocolo de actuación es que se tiene que abrir un expediente específico para garantizarle también el apoyo psicológico y tratamiento terapéutico desde las oficinas. Este es el plan de actuación en el ámbito de víctimas de violencia que se impulsa y que se está aplicando desde la oficina.

Pero es que, además, desde la oficina también se han impulsado protocolos de coordinación. Precisamente usted ha mencionado el grupo de personas expertas que constituimos hace unos meses para la revisión de los protocolos para la evaluación de los riesgos. Porque, evidentemente, son ya demasiados los casos que ponen de manifiesto que algo está fallando en el sistema cuando, mujeres que denuncian tras una evaluación de un riesgo medio o bajo, sin embargo, después resultan asesinadas.

Se ha trabajado en la revisión de estos protocolos que, además, ahora se van a poner en marcha a través del instituto de medicina legal. Se ha acordado además la necesidad de especializar a todos los profesionales que intervienen en el marco de la lucha contra la violencia, fuerzas y cuerpos de seguridad, jueces y fiscales, abogados.

Necesitamos apostar además por una jurisdicción exclusiva para concentrar también mejor los recursos. También plantean la necesidad de que las oficinas de atención...

La senyora vicepresidenta primera:

Consellera.

La senyora consellera de Justícia, Administració Pública, Reformes Democràtiques i Llibertats Públiques:

...lleguen a todos los partidos judiciales, que ese es nuestro proyecto para el año 2019. Que estas oficinas, además, estén integradas desde el momento inicial en el momento en que una mujer denuncia para que las estén apoyando y para evitar que haya una mujer muerta después de haber denunciado. (Aplaudiments)

La senyora vicepresidenta primera:

Gracias, gracias consellera.

Passem ara a la pregunta número 1.384 que formula la diputada Marian Campello del Grup Parlamentari Compromís al conseller de transparència.

Senyora Campello, quan vullga.

La senyora Campello Moreno:

Gràcies, presidenta.

Bona vesprada, senyor conseller.

Com vosté sap, la participació ciutadana ha estat un eix fonamental del Botànic. Una nova forma de fer que ens connecte amb la ciutadania i que fa que institucions i societat caminem de forma conjunta en la governabilitat d'esta terra.

Aquells temps en què estes Corts eren un búnquer on no es permetia portar ni tan sols determinades camisetes, o aquells governs en què es llançaven lleis que no havien estat parlades amb absolutament ningú, que no volgueren escoltar, pareix que ja s'han acabat.

Hui vivim la realitat d'unes Corts i un govern oberts que es veuen abocats a escoltar tant aquells amb qui més simpatitzen, com a aquelles altres persones amb les quals són majors les diferències.

Hui, senyor conseller, disposem de mecanismes inimaginables anys enrere però, no ens equivoquem, també són inimaginables en altres comunitats autònomes. Auditories ciutadanes dels processos de contractació, consells de transparència, oficina antifrau, Cevex, consells de participació, portals web com el GVA Oberta o el GVA Participa.

Ferramentes en les quals encara tenim un llarg camí per poder-les millorar i consolidar-les, però que senten les bases d'una societat moderna, transparent i d'avantguarda. Ferramentes que a més són la millor cura contra la corrupció, la gran lacra durant anys de l'administració valenciana i els seus governs.

El pacte del Botànic implica la cogovernabilitat del País Valencià de la mà de la ciutadania valenciana. I és que responsabilitat institucional ja no implica opacitat i individualisme, sinó transparència i cooperativisme.

Per estes qüestions, senyor conseller, li formule la següent pregunta: Quines actuacions s'han impulsat des del Consell per a introduir mecanismes de participació de la ciutadania i la societat civil en la gestió pública? *(Aplaudiments)*

La senyora vicepresidenta primera:

Gràcies, senyora Campello.

Conseller. S'ha de polsar el botonet. Es veu que no va. No es preocupa, vaig a vore si puc fer-ho jo des d'ací. Ja està.

El senyor conseller de Transparència, Responsabilitat Social, Participació i Cooperació:

Gràcies.

Gràcies, presidenta.

Gràcies, diputada.

Des de l'inici de la legislatura hem posat els nostres esforços en avançar en els instruments de participació ciutadana sempre buscant la complementarietat entre la transparència i la participació. Perquè són elements que impregnen tot l'acord del Botànic i que ens permeten, a hores d'ara, començar a parlar de conceptes més amplis, més integradors, del mateix concepte d'integritat i dels principis de bon govern.

De fet, jo fa unes setmanes vaig ser amfitrió ací a València de la VI Conferència de la Xarxa Autonòmica de Participació. Un espai horitzontal de debat i treball conjunt entre les comunitats autònomes.

Una bona política de participació ha d'incloure diferents vies, conjugar la vessant col·lectiva de la participació amb mecanismes de participació individual, els espais institucionals a les iniciatives ciutadanes i, en definitiva, és una eina d'enfortiment de la societat civil quant que l'increment de la participació permet un increment de l'associacionisme i al sí de la vertebració social.

El primer que férem va ser recuperar i impulsar els òrgans d'interlocució a la societat civil, imprescindibles per a dissenyar la política de participació i l'associacionisme. Parle del Consell de Participació Ciutadana i del Consell de Centres de Valencians en l'Exterior. Uns òrgans que havien quedat inactius, primer, i derogats després per l'anterior govern.

Ara són concerts estables que reunixen de manera periòdica. En el cas dels Cevex via telemàtica. No serà així el divendres que ve, perquè açò és una bona notícia. A Alacant es reunirà des de fa molts que no es feia, el congrés dels Cevex, on vindran 29 col·lectius d'Espanya i de la resta del món –des de Xapó a Xile a Estats Units o a França– que debatran sobre els reptes de la participació dels valencians a l'exterior.

A més hem fet un esforç per clarificar i avaluar el funcionament dels consells de participació institucional en tota l'administració autonòmica, perquè no n'hi ha res més graciós que sentir parlar ací de xiringuitos, quan pensem en la realitat absolutament desmesurada d'organismes que s'havien acumulat, molts d'ells que no se reunien des de fa anys.

Per això en nou projecte de llei de govern obert establix uns requisits mínims, comuns, per a garantir la presència de la societat civil en estos òrgans. I que la mateixa societat civil pugua servir de garant.

Una altra mesura important ha sigut ampliar la participació ciutadana en l'elaboració de normes. Un pas important, en això el farem ara, amb el nou portal de participació ciutadana que es presentarà les pròximes setmanes que es dirà GVA Participa. És una eina que no només servirà a La Generalitat sinó que pot servir de model a altres institucions per a afavorir els processos de participació. A través d'este portal es podrà accedir a tots els tràmits i processos participatius oberts i serà un espai de debat i difusió d'activitats del teixit associatiu valencià. *(Soroll de papers)*

Vullc destacar un projecte molt interessant que s'està desenvolupant des de fa mesos, és una experiència pràctica proposada en el seu moment –varem ser la primera comunitat autònoma per transparència internacional–, que són les auditories ciutadanes de la contractació pública i que seguix la

metodologia del pacte d'integritat que s'ha experimentat a ajuntaments com ara Berlín o Madrid; un grup d'experts de fora de l'administració supervisa un procés de contractació per tal d'avaluar nivells d'integritat i transparència. La primera d'aquestes experiències s'està fent per a supervisar el contracte i evolució de la construcció de l'escola, perdó, del col·legi El Rajolar, d'Aldaia.

Tot això no és suficient, treballem perquè n'hi haja un teixit associatiu fort, en pujar les ajudes al foment de l'associacionisme en més del 80%, i en les pròximes setmanes presentarem una campanya per a visibilitzar el teixit associatiu valencià.

Tenim, també, diversos nivells de formació en habilitats i metodologies participatives en administracions, i tot això intentarem que quede arrelat en el projecte, a punt de passar el tràmit definitiu del Consell, de llei del govern.

En definitiva, la participació no és per a nosaltres un tràmit o un conjunt de tràmits, és un canvi autènticament de cultura que ha de ser perdurable, enfortit, i fer possible una aliança estable entre les institucions polítiques i la societat civil valenciana.

Moltes gràcies. (*Aplaudiments*)

La senyora vicepresidenta primera:

Gràcies, conseller.

Passem a la següent pregunta, que és la que va a formular la diputada Mireia Mollà, la número 1.495, també al conseller de transparència.

Senyora Mollà, quan vullga.

La senyora Mollà Herrera:

Gràcies, senyora presidenta.

Senyor conseller, a viva veu, en la Porta dels Apòstols de la Catedral de València, i cada dijous de l'any des de fa més d'un mil·lenni, el Tribunal de les Aigües, un jurat format per regants de huit sèquies de València, continua complint la seua funció: resoldre de forma consuetudinària i en ple carrer els conflictes que per l'aigua es puguen donar, puguen sorgir entre agricultors i agricultores.

El Tribunal de les Aigües de València és la més antiga institució de justícia existent a Europa. Encara que ja existira des de temps dels romans alguna institució jurídica que resolguera els problemes de l'aigua en terres valencianes, l'organització que hem heretat data dels temps de l'Al-Àndalus i, molt probablement, de l'època del Califat de Còrdova, perfeccionada des dels primers moments de la conquesta del Regne de València pel rei Jaume I.

Model de justícia, reconegut per totes les ideologies, cultures i pobles que configuren la rica personalitat valenciana, ha resistit el pas dels temps; ni la València foral, ni el *centralismo*

de nuevo puño borbónico, ni les Corts de Cadis de 1812 restaren jurisdicció a aquest tribunal que la Constitució espanyola de l'any 1978, el nostre estatut d'autonomia, la Unesco i altres organismes d'àmbit internacional valoren i tenen en gran consideració. De fet, en 2009, per la seua condició mil·lenària i per tractar-se d'una de les tradicions culturals més arrelades a la societat, el Tribunal de les Aigües de València va ser declarat Patrimoni Immaterial de la Humanitat.

L'organització de recs necessita d'una institució que cuide de l'administració de l'aigua i de l'observança de les normes que amb la saviesa i experiència de les persones de l'horta s'ha anat dotant.

Les comunitats de les sèquies es regeixen per velles ordenances trameses per via oral des de temps dels àrabs i escrites des de principis del segle XVIII. Una junta administradora, elegida democràticament entre tots els membres de la comunitat, igual que el síndic president d'aquesta, vetla pel compliment estricte de les normes. Tots ells han de ser llauradors, cultivadors directes de les terres i amb coneguda fama de persones amb honorabilitat. Síndics i vocals es veuen ajudats en el seu treball pel guarda de la sèquia, és un treballador que cuida que l'aigua arribe a tots sense cap tipus de problema segons els seus torns, la tanda de rec, comunica les infraccions comeses perquè estes siguen denunciades i jutjades en el Tribunal de les Aigües. El tribunal no sols té autoritat sobre una sèquia, és sobre el conjunt d'aquestes. Els seus síndics –com hem dit anteriorment– han sigut elegits democràticament entre els membres regants de la respectiva comunitat, és a dir, no es tracta d'una autoritat superior la que s'imposa als jutges sinó que les bases elegixen al jutge perquè els jutge, perquè sempre es busca als membres més honestos i justos en complir amb el seu deure.

No són els seus membres persones coneixedores de dret estudiat, ¿no?, és cert que no són persones amb formació jurídica, però no són desconixedors del dret que han d'aplicar basat en unes ordenances que dominen a la perfecció millor que ningú, i que constitueixen el corpus jurídic pel qual es regix cada una de les comunitats de les sèquies, els torns de rec, les obligacions de la neteja de canals i sèquies, el pagament de les aportacions pels gastos generals de la comunitat, etcètera.

Tot açò explica la seua autoritat moral, la seua supervivència, el respecte que es té a les seues sentències sempre acatades fins el punt que no ha hagut mai, no ha sigut mai necessari acudir a la jurisdicció ordinària per al compliment d'aquestes.

L'any 2019 serà el desè aniversari de la Declaració de Patrimoni Immaterial de la Humanitat del Tribunal de les Aigües de València, un aniversari digne de rellevància social i també institucional. En Compromís entenem la importància dels patrimonis dels que disposem, que fan perviure l'essència...

La senyora vicepresidenta primera:

Senyora Mollà.